

Kultūras ministrija

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības
programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Latvijas romu platformas sanāksmes **NOSLĒGUMA ZIŅOJUMS**

projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un
savstarpēja mācīšanās” ietvaros

SANĀKSMES NORISES VIETA UN LAIKS: Latvijas Universitātes bibliotēkas semināru zālē (Kalpaka bulvārī 4, Rīga, LV-1050), 2018. gada 15. jūnijā, no 10:00 līdz 15:30.

DALĪBNIEKI:

- valsts un pašvaldības iestāžu speciālisti (*Romu integrācijas politikas īstenošanas konsultatīvās padomes locekļi, t.sk. Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras, Probācijas dienesta un Nodarbinātības Valsts aģentūras (NVA) darbinieki, Reģionālo ekspertu tīkla romu integrācijas jautājumos pārstāvji, t.sk. sociālie darbinieki; izglītības iestāžu vadība; speciālisti jauniešu jautājumos; sociālā mājokļa un veselības aprūpes jautājumu speciālisti*);
- Latvijas romu pilsoniskās sabiedrības pārstāvji (*NVO pārstāvji, aktīvisti un mediatori*);
- dažādu nevalstisko organizāciju pārstāvji.

KOPĀ 34 DALĪBNIEKI.

SATURS

1. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA II” AKTIVITĀŠU GALVENIE REZULTĀTI UN SANĀKSMĒ IZTEIKTIE VIEDOKĻI

- 1.1. Projekta „Latvijas romu platforma II” galvenie rezultāti.
- 1.2. Projekta „Latvijas romu platforma II” aktivitāšu vadītāju un ekspertu atzinumi; nozīmīgākās valsts un pašvaldību līmenī romu iekļaušanas iniciatīvas.

2. DALĪBNIEKU/EKSPERTU IETEIKUMI LATVIJAS ROMU PLATFORMAS ATTĪSTĪBAS AKTIVITĀTĒM UN PRAKTISKIEM PROBLĒMU RISINĀJUMIEM

- 2.1. Darba grupu darba rezultāti:
 - I. grupa - romu sieviešu kapacitātes stiprināšana un līdzdalības veicināšana;
 - II. grupa - romu iesaiste darba tirgū;
 - III. grupa - romu jauniešu kapacitātes stiprināšana un iesaistīšana.
- 2.2. Praktiski risinājumi romu integrācijas politikas attīstībai.
- 2.3. Ieteikumi Latvijas romu platformas projekta turpmākajām aktivitātēm.

1. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA II” AKTIVITĀŠU GALVENIE REZULTĀTI UN SANĀKSMĒ IZTEIKTIE VIEDOKĻI

Projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un savstarpēja mācīšanās” īstenošanas laika ietvars: 01.07.2017. - 30.06.2018.

Projekts īstenots ES programmas “Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” sadaļas “Dotācijas nacionālo romu platformu izveides atbalstam” ietvaros (95%), valsts līdzfinansējums (5%). Projekta pasākumi ir saskaņoti ar nacionālās politikas pasākumu kopumu romu integrācijai (iekļauts vidēja termiņa valsts integrācijas politikas pamatnostādņēs).

Projekta „Latvijas romu platforma II” mērķis:

attīstīt 2016.gadā izveidoto Latvijas romu platformu, veicinot sadarbību un dialogu starp romu pilsonisko sabiedrību, īpaši romu jauniešiem, valsts un pašvaldību iestāžu pārstāvjiem, darba devējiem un sociālajiem partneriem, lai nodrošinātu plašāku iesaistīto personu efektīvu līdzdalību un romu integrācijas politikas pasākumu kopuma labāku koordināciju un ieviešanu valsts, reģionālā un vietējā līmenī.

1.1. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA II” GALVENIE REZULTĀTI

ĪSTENOTIE PASĀKUMI:

- **Atbalsts romu mediatora darbībai pašvaldībās (Rīgā, 01.09.2017.- 30. 05.2018.)**
Pasākuma ietvaros notikušas romu mediatoru apmācības (27.09.-28.09.2017.) sadarbībā ar biedrību „Izglītības iniciatīvu centrs”. Nodrošināta romu mediatoru darbība piecās Latvijas pašvaldībās (Jelgavā, Dobelē, Rīgā, Valmierā un Ventspilī), katru mediatoru nodrošinot ar mentora atbalstu (01.10.2017.-30.05.2018.). Notikušas romu mediatoru darbības izvērtēšanas un mentoringa vizītes visās 5 pašvaldībās. Noslēgumā notika romu mediatoru pieredzes apmaiņas seminārs Rīgā, kurā piedalījās visu piecu pašvaldību iestāžu pārstāvji un speciālisti, kā arī romu pilsoniskās sabiedrības pārstāvji dalībnieki (kopā 32 cilvēki). Kopumā pieci romu mediatori 7 mēnešu laikā sadarbojās ar 134 romu ģimenēm un sniedza palīdzību vairāk nekā 170 romu tautības cilvēkiem. Apzinot šīs prakses rezultātus un ieteikumus romu mediatoru darbības attīstībai, ir plānots sadarbībā ar pašvaldībām sniegt romu mediatoru darbības atbalstu arī projekta „Latvijas romu platforma” nākamajā posmā.
- **Praktiskā darbnīca „SĀRE KHETENE” romu jauniešu kapacitātes stiprināšanai (Rīgā, 06.-08.06.2018.).**

Darbnīcas dalībnieki bija 15 romu jaunieši vecumā no 15-26 gadiem no Jelgavas, Dobeles, Jūrmalas, Valmieras, Sabiles un Rīgas, kā arī ne-romu jauniešu organizāciju pārstāvji; Kultūras ministrijas, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras un Valsts izglītības attīstības aģentūras speciālisti. Darbnīcas mērķis bija stiprināt romu jauniešu kapacitāti, veicināt jauniešu sadarbības un komunikāciju prasmju attīstību, informēt jauniešus par līdzdalības iespējām dažādās atbalsta programmās Latvijā un ES. Tika īstenotas vairākas neformālās izglītības aktivitātes: (1) Informācijas sniegšana un darba grupu diskusijas, kā arī organizēta viedokļu un projektu ideju apmaiņa; (2) sociālās tīklošanās darbnīca; (3) brīvā laika pavadīšanas aktivitātes (sporta vingrošanas aktivitātes, diskusijas par romu kultūru un vēsturi). Lai izvietotu noturīgu savstarpēju komunikāciju un attīstītu sadarbību starp jauniešiem ir panākta vienošanās par Latvijas romu jauniešu sadarbības tīkla izveidi interneta tīmeklī *Facebook*. Balstoties uz darbnīcas rezultātiem un priekšlikumiem ir izstrādāts ziņojums,¹ kurā tiks ietverti dalībnieku ieteikumi romu jauniešu līdzdalības veicināšanai un efektīvākai integrācijas sabiedrības procesos, kā arī darbības kapacitātes stiprināšanai.

- **Seminārs „Romu pārstāvju labāka pieeja darba tirgum” (Rīgā 14.03.2018.)**

Pasākuma mērķis bija veicināt sadarbību starp romu potenciālajiem darba ņēmējiem un darba devējiem, kā arī sociālajiem partneriem. Semināra piedalījās potenciālie romu darba ņēmēji, romu mediatori un nevalstisko organizāciju (NVO) pārstāvji no Rīgas, Jelgavas, Jūrmalas, Valmieras, Ventspils, Sabiles un Kandavas novada, Latvijas uzņēmumu SIA „TRIALTO LATVIA”, SIA “MAXIMA Latvija”, SIA “Krogzeme”, SIA “Viktorija B” un citu uzņēmumu pārstāvji, valsts iestāžu un aģentūru pārstāvji. Pasākumā tika apspriesta romu iesaistīšanās labā prakse_darba tirgū un pasākumi, kas palīdzētu romiem efektīvāk iekļauties darba tirgū; darba devēju pieredze romu nodarbinātības jomā - pozitīva un negatīva prakse; romu vajadzības darba tirgū un romu grūtības iesaistīties darba tirgū, kā arī ilgstošo romu bezdarbnieku pieeja darba tirgum, t.sk. pieejamie NVA atbalsta pasākumi romu bezdarbniekiem ar izteikti zemu izglītības līmeni un darba pieredzes trūkumu. Semināra rezultātā sagatavots ziņojums² par darba grupu diskusiju rezultātiem; iekļauti ierosinājumi turpmākajām darbām un sadarbības ar NVA un darba devējiem attīstībai.

¹

² Ziņojums ir pieejams Kultūras ministrijas mājas lapā

https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Romi/Platforma/Nosleguma_zinojums_280318.pdf.

- **Reģionālo ekspertu sanāksme un labās prakses vizīte Limbažu novadā (21. -22. 11.2017.).**

Reģionālo ekspertu tīkla romu integrācijas jautājumos pārstāvji no 11 Latvijas pilsētu un novadu pašvaldībām iepazinās ar un apsprieda romu integrācijas labo praksi vietējā līmenī, kopīgi meklējot efektīvākos risinājumus romu līdzdalībai un sociālai iekļaušanai. Īpaša uzmanība tika pievērsta romu integrācijas iespējām un atbalsta aktivitātēm pašvaldībās ar nelielu romu iedzīvotāju skaitu. Notika tikšanās ar vietējiem romu jauniešiem, pārrunājot viņu situāciju izglītības jomā, sociālo stāvokli ģimenēs un nākotnes ieceres (Lādezera pamatskola, Viļķenes pamatskola). Pasākumā piedalījās: romu integrācijas eksperti no Jelgavas, Ventspils, Jēkabpils un Jūrmalas pilsētas, kā arī no Dobeles, Kandavas, Krāslavas, Madonas, Rēzeknes, Preiļu, Rūjienas un Tukuma novada, Limbažu novada pašvaldības iestāžu pārstāvji, kā, piemēram, Lādezera pamatskolas, Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskolas, Limbažu bērnu un jauniešu centra, Sociālā dienesta, Limbažu novada sociālā darba nodaļas un Sociālā dienesta, Limbažu jauniešu un pieaugušo vakara vidusskolas un NVA filiāles pārstāvji, kā arī romu romu jaunieši un vietējie aktivisti, turklāt vietējie uzņēmēji.

Reģionālo ekspertu labās prakses, vizītes laikā izteiktie viedokļi, problemātika un praktiskie ierosinājumi ir apkopoti noslēguma ziņojumā.³

- **Romu NVO pārstāvju projekta pieteikumu izstrādes apmācības (Rīgā, 15.12.2017.)**

Apmācībās piedalījās NVO pārstāvji no Jelgavas, Jūrmalas, Dobeles un Sabiles. Dalībnieki apguva projekta iesnieguma saturiskās un budžeta daļas sagatavošanas prasmes, iemācījās skaidrāk definēt projekta mērķus, uzdevumus un aktivitātes, argumentēti veidot ierosināto pasākumu nepieciešamības pamatojumu un problemātikas aprakstu, precīzi noformulēt plānotos rezultātus un sastādīt budžeta tāmi. Romu NVO pārstāvji izstrādāja konkrētus projekta pieteikumus, ko tie iesniedza reģionālo NVO atbalsta projekta konkursos 2018.gadā. Iegūtās kompetences dalībniekiem palīdzēs attīstīt romu organizāciju darbību un sadarbību ar citām organizācijām Latvijā.

Apmācību rezultātā ir izstrādāti praktiski ieteikumi⁴ romu nevalstisko organizāciju pārstāvjiem par projekta pieteikumu izstrādi reģionālo NVO atbalsta projektu konkursu ietvaros.

³ Ziņojums ir pieejams Kultūras ministrijas mājas lapā
https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Romi/Platforma/Nosleguma%20zinojums_Limbazi.pdf.

⁴ Ieteikumi ir pieejami Kultūras ministrijas mājas lapā
https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Romi/Platforma/Projektu-pieteik_apmacibas_170118.pdf

- **Angļu valodas kursi romu aktīvistiem.**

Lai veicinātu Latvijas romu līdzdalības iespējas ES līmenī – gan projektu pieteikumu sagatavošanā, gan romu tiesību aizstāvībā, romu aktīvistiem un romu NVO pārstāvjiem tika piedāvāta iespēja bez maksas apmeklēt angļu valodas mācību kursu. Divas romu sievietes apguva angļu valodas kursu un saņēma sertifikātus.

- Nodrošināts atbalsts reģionālo romu NVO pārstāvju dalībai Kultūras ministrijas Romu integrācijas politikas īstenošanas konsultatīvā padomes sēdēs.

GALVENIE SASNIEGTIE REZULTĀTI ATTIECĪBĀ UZ VISU ĪSTENOTO PASĀKUMU KOPUMU:

- **uzlabojusies sadarbība un dialogs** starp romu platformā II iesaistīto ministriju, to padotības iestāžu un pašvaldību pārstāvjiem un speciālistiem, un romiem;
- atbalstīta politikas īstenošanā iesaistīto pušu savstarpēja **mācīšanās un paraugprakses apmaiņa par romu integrāciju** galvenajās jomās vietējā un reģionālajā līmenī;
- **veicināta romu jauniešu kapacitāte**, līdzdalība pilsoniskajā sabiedrībā un sadarbība ar aktīvajām Latvijas jauniešu organizācijām;
- **attīstīta romu mediacijas prakse Latvijas pašvaldībās**, lai veicinātu labāku dialogu starp romu ģimenēm un pašvaldību iestādēm (skolām, sociālo dienestu, domes pārvaldi), kā arī NVA;
- attīstīta **sadarbībā starp romiem un darba devējiem**, lai veicinātu romu iesaisti darba tirgū;
- veicināta **romu pārstāvju līdzdalība un efektīva iesaistīšanās** romu integrācijas politikas pasākumu kopuma īstenošanā.

1.2. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA II” AKTIVITĀŠU VADĪTĀJU UN EKSPERTU ATZINUMI; NOZĪMĪGĀKAS VALSTS UN PAŠVALDĪBAS LĪMENĪ ROMU IEKĻAUSĀNAS INICIATĪVAS

- Romu efektīvākai iesaistei darba tirgū izveidot, uzturēt un attīstīt darba devēju tīklu, iesaistot tos uzņēmējus, kuri ir gatavi atbalstīt romu nodarbinātību.
- Tiem romiem, kuriem ir izteikti zems izglītības līmenis, tostarp analfabētisms, nepieciešama viņu uztveres vajadzībām atbilstoša pieeja informācijai par dažādu rehabilitācijas, izglītības un nodarbinātības pakalpojumu saņemšanu un iespējām; jāattīsta īpaši pasākumi romu pašapziņas celšanai, kā arī izglītošanas un prasmju apgūšanas pasākumi; piemēram, jāizmanto karjeras konsultācijas iespējas NVA.

- Nepieciešams attīstīt sadarbību starp romu mediatoriem, uzņēmējiem un NVA, kas ir atvērti romu nodarbinātībai, lai veicinātu potenciālo romu darba ņēmēju iesaisti darba tirgū vai piesaistītu romu bezdarbniekus pieejamam atbalsta aktivitātēm un palīdzēt iesaistīties darba tirgū; popularizēt sociālās uzņēmējdarbības metodes romu nodarbinātības veicināšanai. Piemēram, īstenot individualizētu mentora atbalstu romiem labākai iesaistei darba tirgū, t.sk. darba meklēšanā, sagatavošanā darba intervijām, interešu un cilvēktiesību aizstāvībā, sadarbībā ar NVA.
- Romu izglītības līmeņa paaugstināšanai nodrošināt romu tautības skolotāja palīga darbu tajās izglītības iestādēs, kur mācās ievērojams romu bērnu skaits (piemēram, Ventspils Pārventas pamatskolā), kā arī nodrošināt romu bērniem atbalsta personāla pieejamību skolās (psihologa, logopēda un sociālā pedagoga pakalpojumi).
- Veicināt bezmaksas interešu izglītības pieejamību un organizēt pasākumu romu bērniem vispārējās attīstības veicināšanai (darbnīcas, vasaras nometnes, ekskursijas utml.), t.sk. nodrošināt bezmaksas valsts valodas apmācības kursus un organizēt praksē balstītas latviešu valodas mācības.
- Lai sekmētu pilsonisko līdzdalību romu vidū, nepieciešams īstenot motivācijas pasākumus romu iedzīvotāju sadarbības veicināšanai un pilsoniskās līdzdalības aktivizēšanai (dalībai NVO, sadarbības un starpkultūru dialoga projektos u.c.).
- Lai nodrošinātu pastāvīgu atbalstu romu sociāli mazaizsargātajām ģimenēm, turpināt romu mediatoru darbību pašvaldībās, kur dzīvo salīdzinoši liels romu iedzīvotāju skaits (Valmierā, Ventspilī, Jelgavā, Rīgā, Dobelē, Jūrmalā, Limbažos un Valkā), Rīgā palielinot romu mediatoru skaitu.

Projekta turpinājumā „Latvijas romu platforma III: sadarbības un līdzdalības veicināšana” uzmanība tiks pievērsta pasākumiem, lai:

- veicinātu romu jauniešu līdzdalību un stiprinātu to kapacitāti;
- atbalstītu romu mediatora darbību Latvijas pašvaldībās,
- attīstītu un uzlabotu sadarbību ar Latvijas pašvaldībām,
- veicinātu plašākas sabiedrības izpratni par romu kultūru un vēsturi,
- stiprinātu romu NVO un aktīvistu kapacitāti;
- stiprinātu romu sieviešu kapacitāti un veicinātu to līdzdalību pilsoniskās sabiedrības attīstībā un romu integrācijas politikas īstenošanā;
- attīstītu romu integrācijas politikas koordinācijas prakšu apmaiņu (t.sk. Eiropas Padomes dalībvalstīs ar nelielo romu populācijas skaitu).

2. DALĪBNIEKU/EKSPERTU IETEIKUMI LATVIJAS ROMU PLATFORMAS ATTĪSTĪBAS AKTIVITĀTĒM UN PRAKTISKIEM PROBLĒMU RISINĀJUMIEM

2.1. DARBA GRUPU DARBA REZULTĀTI

Latvijas romu platformas II sanāksmes dalībnieki izstrādāja ieteikumus un praktiskus risinājumus trīs tematiskajās grupās:

- I. grupa - romu sieviešu kapacitātes stiprināšana un līdzdalības veicināšana;
- II. grupa - romu iesaiste darba tirgū;
- III. grupa - romu jauniešu kapacitātes stiprināšana un iesaistīšana.

I.GRUPA - ROMU SIEVIEŠU KAPACITĀTES STIPRINĀŠANA UN LĪDZDALĪBAS VEICINĀŠANA

Mērķis: izveidot ilgtspējīgus risinājumus dažāda vecuma romu sieviešu aktīvas darbības veicināšanai, ieguldot viņu līdzdalībai nepieciešamo resursu radīšanā un pilnveidē.

Problēmjaautājumi:

- Ko vajadzētu uzlabot līdzšinējā praksē?
- Kādi ir nākotnes izaicinājumi?
- Kur īpaši veicās? Kas no plānotā tika īstenots kā bija iecerēts?
- Ar ko varu/am lepoties?
- Vislabākie sadarbības partneri ir.....
- Kā nodrošināt atbalsta pasākumu ilgtspēju?

DARBA GRUPAS IETEIKUMI:

⇒ Galvenie uzdevumi:

- pilnveidot darbu pašvaldībās ar romu ģimenēm (kurās sieviete ir *atslēgas* persona);
- izveidot reģionālus vai arī mobilus (atbalsta komandas „busiņš”, kas pārvietojas pa Latvijas pilsētām) romu sieviešu atbalsta un izglītības centrus;
- attīstīt publicitātes kampaņu, informējot sabiedrību par romu sieviešu veiksmes un karjeras stāstiem (ilustrēti žurnāli, elektroniskie mediji, dokumentāla filma);
- pozitīvā darbība attiecībā uz romu sieviešu pieņemšanu darbā darba vietās, vienojoties ar darba devējiem;
- nodrošināt romu sieviešu apmācības iespējas darba vietās.

⇒ Vēlamie sadarbības partneri:

- izglītības iestādes;
- sociālie dienesti;
- NVA reģionālās filiāles;
- uzņēmēji/darba devēji;

- romu / ne-romu NVO;
- krīzes centri, labdarības un reliģiskās organizācijas.

⇒ Nepieciešamās prasmes un zināšanas, kuras attīstāmas atbalsta centros ar sadarbības partneru atbalstu:

- valsts valodas un angļu valodas prasmes;
- rakstītprasme;
- bērnu attīstības psiholoģijas pamatzināšanas;
- pilsoniskā izglītība pieaugušajiem (valsts un sabiedrības uzbūve un darbība, ekonomikas pamati, tiesību sistēma);
- komunikācijas prasmes;
- krīzes un konfliktu risināšanas prasmes;
- psiholoģiskie treniņi (pašcieņa un savu vajadzību apzināšanās un aizstāvēšana, kontakts ar sevi).

II.GRUPA - ROMU IESAISTE DARBA TIRGŪ

Mērķi:

- turpināt veicināt dažāda gada gājuma romu nodarbinātības kapacitāti, t.sk. iesaisti Eiropas Sociālā fonda (ESF) atbalsta aktivitātēs, piemēram, projektā „Proti un dari!” NEET⁵ jauniešiem (īsteno Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra), projekta “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem” (īsteno NVA) aktivitātēs un aktivitātes „Diskriminācijas novēršanas un sociālās iekļaušanas pakalpojumu īstenošana sociālās atstumtības un diskriminācijas riskiem pakļautajiem iedzīvotājiem” pasākumos (īsteno Sabiedrības integrācijas fonds) u.c.
- Veicināt romu nodarbinātībai atbalstoša darba devēju tīkla veidošanos.

Problēmjaautājumi:

- Ko vajadzētu uzlabot līdzšinējā praksē?
- Kādi ir nākotnes izaicinājumi?
- Kur īpaši veicās? Kas no plānotā tika īstenots kā bija iecerēts?
- Ar ko varu/am lepoties?
- Vislabākie sadarbības partneri ir.....
- Kā nodrošināt atbalsta pasākumu ilgtspēju?

DARBA GRUPAS IETEIKUMI

⇒ Galvenie uzdevumi:

- romu mediators jeb atbalsta persona nodarbinātības veicināšanai: regulāri informē

⁵ Jaunieši vecumā no 15 līdz 29 gadiem, kuri nemācās, nestrādā, neapgūst arodu un nav reģistrēti NVA kā bezdarbnieki.

vietējos romu iedzīvotājus par nodarbinātības kapacitātes atbalsta iespējām vienkāršā, romiem saprotamā valodā un piedāvā konkrētus palīdzības un atbalsta veidus ESF programmu un pasākumu ietvaros;

- nacionālā līmenī paredzēt īpašu atbalstu romu analfabētisma apkarošanai;
- veidot bilingvālas publikācijas par darba vietām latviešu un romu valodās, lai efektīvāk informētu romu darba meklētājus par vakantām darba vietām;
- veidot informatīvus un vizuālus materiālus par romu darba prakses labajiem piemēriem;
- turpināt labo praksi NVA karjeras konsultantu darbā ar romu klientiem;
- attīstīt sociālo uzņēmējdarbību romiem pieprasītākajās nozarēs;
- organizēt atbalstu romu bērnu pieskatīšanai laikā, kad notiek nodarbinātības kapacitātes celšanas pasākumi;
- iespēju robežās organizēt NVA darbu ar klientiem, vietās, kur romu cilvēki ir atrodami (pretimnākošā pieeja).

⇒ Vēlamie sadarbības partneri:

- Latvijas pašvaldību iestādes;
- nevalstiskās organizācijas
- sociālie partneri (Latvijas Darba devēju konfederācija; Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Pilsoniskā alianse).
-

⇒ Ilgtspējas faktori:

Visus pasākumus jāplāno, iesaistot vietējos romu aktīvistos (t.sk. romu mediatorus), jāstrādā ar vietējo sabiedrību aizspriedumu pret romiem laušanā, pašvaldību telpas piešķiramas romu nodarbinātības un citām iniciatīvām (piemēram, sociālam uzņēmumam).

Labklājības ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai un Kultūras ministrijai jāveido vienota pieeja romu nodarbinātības problēmas risināšanai.

III. GRUPA - ROMU JAUNIEŠU KAPACITĀTES STIPRINĀŠANA UN IESAISTĪŠANA

Mērķis: Latvijas romu jauniešu pašapziņas celšanas, etniskās kultūras identitātes apzināšanas un sabiedriskās līdzdalības veicināšana jauniešiem draudzīgā piemērotā veidā.

Problēmjaautājumi:

- Ko vajadzētu uzlabot līdzšinējā praksē?
- Kādi ir nākotnes izaicinājumi?
- Kur īpaši veicās? Kas no plānotā tika īstenots kā bija iecerēts?
- Ar ko varu/am lepoties?
- Vislabākie sadarbības partneri ir.....
- Kā nodrošināt atbalsta pasākumu ilgtspēju?

DARBA GRUPAS IETEIKUMI

⇒ Galvenie uzdevumi:

- organizēt nedaudzo Latvijas romu jauniešu organizāciju savstarpēju sadarbību un pieredzes apmaiņu, veidot grupas sociālos tīklos sakaru uzturēšanai un ideju apmaiņai;
- motivēt romu jauniešus dalībai KM atbalstītajās darbnīcās un citos pasākumos, izmantojot dalībnieku veiksmes stāstus un akcentējot sociālās vienlīdzības faktorus darbā; šo darbu var veikt romu mediators, skolotāji, skolotāju palīgi, jaunatnes darba speciālisti;
- palīdzēt attīstīties romu jauniešu organizāciju sadarbības tīkla projektiem, kas iesniedzami Jaunatnes starptautisko programmu aģentūrā programmas ERASMUS+ jauniešu iniciatīvu projektu pieteikumu konkursam līdz 2018.g. oktobrim;
- tematiski un reģionāli veicināt sadarbību starp romu un ne- romu jauniešu NVO;
- organizēt romu jauniešu vajadzību aptaujas un balstīt jaunas iniciatīvas;
- veidot romu jauniešiem aktuālo un attīstībai nepieciešamo pasākumu saturu (pilsoniskas izglītības jautājumi, cilvēktiesību jautājumi, uzņēmējdarbības pamatu apguve, seksuālā izglītība u.c.);
- sistemātisks darbs ar romu vecākiem ģimenēs, panākot izpratni par jaunās paaudzes identitātēm un atšķirībām no romu tradicionālajām paražām un sociālo statusu atšķirībām, kas pastāv romu sabiedrībā.

⇒ Ilgspējas faktori:

- romu jauniešu organizāciju kopīgas platformas projekta „R paaudze” pieteikums programmas ERASMUS+ jauniešu iniciatīvu projektu pieteikumu konkursam, paredzot 3 gadu atbalstu gan kapacitātes attīstībai un stiprināšanai, gan jauniešu izglītības un sociālajās vajadzībās balstītām pasākumiem;
- romu jaunatnes aktivistu iesaiste un līdzdalība nozīmīgu nacionālā līmeņa pasākumos;
- nodrošināt „snieg bumbas” principu romu jauniešu iesaistīšanā pilsoniskās sabiedrības aktivitātēs (piemēram, neformālās izglītības un kultūras pasākumos, NVO darbībā, brīvprātīgā darba aktivitātēs); atbalsta persona romu mediators vietējā līmenī.

2.2. PRAKTISKIE RISINĀJUMI ROMU INTEGRĀCIJAS POLITIKAS ATTĪSTĪBAI

Īpaša uzmanība jāpievērš **romu mediatoru** darbības institucionalizēšanai, nodrošināšanai un attīstīšanai. Lai iesāktais romu mediatoru darbs turpinātos un kļūtu efektīvāks, **nepieciešama pašvaldības un valsts institūciju sadarbība un atbalsts:**

- finansējuma nodrošināšanai mediatoru darba atalgojumam, atbilstoši darba stundām, apsverot nepieciešamību pagarināt mediatora darba laiku no 4 stundām uz 6 vai 8, ņemot vērā katras pašvaldības vajadzības;
- tehniskajam nodrošinājumam – romu mediatoram nepieciešams transports, degviela (ja izmanto darba laiku savu personīgo braukšanas līdzekli), datoru un telpas romu uzņemšanai un tikšanās;

- komunikācijas ar pašvaldības un valsts iestādēm paplašināšanai – mentorings un atbalsta personāls dažādos jautājumos pašvaldībā.

Nepieciešams veicināt **mediatora atpazīstamību**, veidojot:

- publicitātes materiālus par mediatoru, lai ikviens interesents saprastu, ko mediators dara, kur viņu var sastapt;
- romu mediatoru vizītkartes;
- popularizēt romu mediatoru labās prakses piemērus.

Lai institucionalizētu mediatora amatu pašvaldībās, ieteicams **izveidot uzskaites/atskaites lapas par mediatora paveikto darbu un rezultātiem**.

Romu mediatoriem nepieciešama regulāra līdzdalība izglītības iestāžu pasākumos - vecāku sapulcēs, skolu ārpusklases pasākumos, lai caur bērniem uzrunātu vecākus.

Mediatoru papildus apmācībās svarīgi iekļaut :

- komunikācijas, konfliktu risināšanas un prezentācijas prasmes;
- darba plānošanas prasmes,
- digitālās prasmes,
- projektu vadību,
- pašpilnveides – personiskās attīstības kurss.

Romu nodarbinātības veicināšanai lietderīgi organizēt:

- regulāras tikšanās ar uzņēmējiem un darba devējiem, lai rosinātu potenciālos darba devējus sadarboties ar romiem, nodrošinot romiem darba prakses un patstāvīga darba iespējas;
- romu mediatora sadarbības pasākumus ar pašvaldību sociālo lietu pārvaldes un NVA reģionālo filiāļu darbiniekiem, kā arī apkopot informāciju par darba iespējām romiem un tās izplatīšana romiem pieejamā veidā (atbilstoši informatīvie kanāli un valoda).

Romu jauniešu kapacitātes izaugsmei un līdzdalības veicināšanai ieteicams organizēt:

- romu tradicionālās kultūras apguves aktivitātes (ģitāras meistarklases, romu tradicionālo deju apmācības u.c.);
- Latvijas romu populāro dziesmu vakaru, kurā jaunieši varētu attīstīt savu dziedāšanas prasmi, izmantojot *karaoke*;
- kopīgus tematiskus priekšnesumus, prezentācijas (videorullīti), piemēram, teatralizētu performanci ar romu deju un dziesmu elementiem;
- Interneta vietnē *Facebook* izveidot kontu - interešu grupu „SĀRE KHETENE”;
- sadarbību ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru, Latvijas jauniešu organizācijām, kā arī romu NVO Latvijas reģionos;
- romu jauniešu dalību pasākumā „Projektu nakts 2018” (rīko Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra).

2.3. IETEIKUMI LATVIJAS ROMU PLATFORMAS PROJEKTA TURPMĀKAJĀM AKTIVITĀTĒM

Nacionālais līmenis – Latvijas romu platformas stiprināšana un ilgtspējas veidošana:

- turpināt attīstīt Latvijas romu platformu, koncentrējoties uz romu iesaisti romu integrācijas politikas īstenošanā un attīstot sadarbību un informācijas izplatīšanu vietējā līmenī;
- Labklājības ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai un Kultūras ministrijai jāveido vienota pieeja romu nodarbinātības problēmas risināšanai (iespējams parakstīt sadarbības memorandu vai horizontālās politikas vidēja termiņa rīcības plānu, kas ir saskaņots ar sabiedrības integrācijas un nodarbinātības politikas vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentiem, vadlīnijām un ES ieteikumiem);
- regulāri organizēt dialoga un sadarbības pasākumu starp romiem un uzņēmējiem/darba devējiem;
- NVA izveidot jaunu romu nodarbinātības atbalsta programmu/ pasākumus;
- paplašināt reģionālo ekspertu tīklu romu integrācijas jautājumos (jaunu ekspertu iesaistīšana);
- veicināt romu individuālo vajadzību izpēti, kas ir balstīta uz mediatoru darbības rezultātiem;
- koordinēt atbalstu romu NVO kapacitātes stiprināšanai (apmācības projektu izstrādē un īstenošanā);
- nodrošināt atbalstu neformālas (t.sk. seksuālās) izglītības īstenošanai romu kopienās.

Pašvaldību līmenis – koordinēta pakalpojumu nodrošināšana, balstoties lokālās romu kopienas vajadzībās:

- sniegt pakalpojumu klāstu romu iedzīvotājiem sociālo, veselības, izglītības, mājokļa un nodarbinātības jomā;
- vietējo romu jauniešu aktivizēšana un iesaistīšana (kopīgu pasākumus romu un ne-romu jauniešiem organizēšana ar mērķi attīstīt starpkultūru dialogu; romu jauniešu motivēšana iesaistīties pašvaldību jauniešu centru darbībā);
- romu mediatoru darbības atbalsts pašvaldības līmenī;
- informācijas nodrošināšana „vieglajā valodā” romu kopienas efektīvākai aizsniegšanai.

Noslēguma ziņojumu sagatavoja

Dr.paed. Liesma Ose

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Ziņojums sagatavots projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un savstarpēja mācīšanās” ietvaros (līgums nr.763963-NRP2-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.